

Haagen i Kirkebøen, Kangerød, Bålerød - och Trejesläkten

Roger Fossum

Roger debuterade i våra spalter i förra numret med ett inlägg "Årstalet må være feil", vilket diskuteras på annan plats i detta nummer. Vi aviserade också en längre artikel från Roger - här kommer den.

Gösta Framme skriver i boken Vätte Härad, s. 137:

I "Register over odelsbøndene i Bohuslen og Vigen og deres afgifter 1615-1616" nämns att Reer (Reidar) i Treje och "hans medarvingar" är ägare till Treje (6 tunnor), Tafsängen (1 1/2 tunna), Niben (2 tunnor) och Kangerød (3 tunnor 4 sättingar) I Kangerød antecknas dock "Hågen i Kircheböen" som delägare. Omkring 12 tunnor odelsjord lär Reer i Treje ägt.

Jag har försökt att hitta flera upplysningar om denna "Hågen i Kircheböen" och har kollat olika skattlistor på nätet. Jag har också hittat en föga känd källa från 1587 där "Niellß Reerßenn i Thrie" nämns. Se nedan.

Första gången jag har träffat på Haagen Kirkebøen är i Landskatten 1613 för Idd og Marker. Han äger då 2 tunnor i Bålerød (Barød), 1 1/2 tunna i Kangerød (båda i Skee) och 1 tunna i Lursängen i Lur socken.

En viktig källa är jordeboken 1624 [1]. Här får vi veta att Haagen äger det samma som ovan, men vi får också veta att de gårdar han ägde i Bålerød (Baarøed) och Kangerød var odelsgoods och det han ägde i Lursängen var giftningsgoods (hans hustrus gårdar).

Lagen var så att innan 1604 måste en gård ha varit i släktens ägo i 60 år innan den kan kallas odelsgoods. Efter 1604 räckte det med 24 år.

I samma källa (folie 47) hittar vi också en Halvor (Halduor) Nordby i Rokke sogn som bl. a. äger följande odelsgoods: 1 tunna i Bålerød, 7 1/2 sättingar i Grålös (båda i Skee) och 1/2 tunna i Össby i Näsinge. Halvor kan vara släkt med Haagen eftersom han äger i samma gård (Bålerød) som Haagen.

Tyvärr finns inte uppgifterna om Bohus län kvar i denna källa. Uppgifterna skickades till Svenska Riksarkivet 1900. Som vi ser ovan i Gösta Frammes text ägde Rear Nilsson Treje och hans medarvingar 1615-1616 12 – 13 tunnor gods. Detta har troligen blivit fördelat i 1624, så det hade varit roligt att se hur mycket Rear ägde i 1624 och vad som var hans odelsgoods, giftningsgoods etc.

Vi kan följa Haagens ägande i Kangerød. Sista gången jag kan hitta Haagen som ägare av Kangerød är i Unionsskatten 1643 för Idd og Marker. Han äger då 1 tunna i Kangerød. Haagen nämns dock fortfarande i Odelsskatten 1653 då han äger 6 skinn i Kirkebøen och 2 tunnor i Bålerød. Haagen dog troligen detta år.

Roger kommenterar sammanblandningen av de båda Rearsdöttrarna: "Allan har helt rätt. Det gick litt fort når jeg la inn teksten på min hjemmeside. Ser nå at jeg har blandet litt tekst fra Rear Nilsson Trejes dotter og lagt det inn på Rear Trulsson Hjälmskads dotter. Det er nå rettet opp."

Marit (Marta) Rearsdotter. Det här är inte första gången som de två nästan samtida kvinnorna med samma namn stökar till det. På [Anbytarforum](#) ställde Inger **Ødegård** den 17 oktober 2011 denna fråga:

"Jag söker föräldrarna till Martha Rearsdotter född omkring 1580-90 i Skee. Jag har två alternativ: Rear Trulsson, Skee, och Rear Nilsson, Skee. Vem kan vara den rätta? Rear Nilsson var gift med Ingeborg Nilsdotter. Rear Trulssons hustru har jag inte."

Dagen därpå får hon svar av Allan **Hansson**:

"Rear Trulsson i Hjälmskad har en dotter Marit (gift med Jakob Olsson i Rällan, men med ett tidigare äktenskap, okänt var - första maken hette Anders, vilket framgår av barnens patronymikon), och Rear Nilsson i Treje har två döttrar Marit, den ena bondhustru på Hjältsgård, och den andra på Gudebo. Marit skrivs ibland Marta, så det kan ju vara någon av dessa du söker."

Ytterligare en dag senare återkommer Allan:

"Det finns avskrifter av protokoll från Vätte häradsrätt 1660-1715, och där finns ett mål från 1664, där Martha Rearsdotters på Hjältsgård arvingar nämns i samband med arvsskiftet. (Marit hade tydligen nyligen dött.)

Martha Reerssdotters i Hiellsgårdh effterlätne arfuinger nämbl: på Oluf Joenssons wegner, Björn i Hiellsgårdh; Item, Hans, Gudhe, Simon, Per Simonssöner, sampt Ellin Simonsdotter, huilka sahl: Martha hadhe afladt, medh sin förste mandh, Simon, Jämbwäll, Marin, Karin och Ingri Olufsdöttrer, som sahl: Martha hadhe afladt medh sin andre mandh Oluf Joensson som nu lefwer: Hwilke arfwinger begäradhe, skiffte på någon iordh effter bem:te Martha Reersdotter; Och blefwo dhe såledhes förente att Oluf Joensson behåller för sigh och sine arfuinger Een Tunna skyldh i Niben, efftersom han medh sin afledne hustru Martha någon iordh infrällst hadhe: Men barnen som här ofwanskrefne finnes, och Martha medh Simon och Olluf afladt hafwer, behålla tillsammans dhe Nijo settinger skyldh i Räföe.

Uppenbart hade hon varit gift med en Olof Jonsson, och med honom hade hon dottern Ingrid. Detta är den Marit som kom från Treje, och hennes far hette alltså Rear Nilsson."

För den som inte är lokalkänd kan det vara svårt att hålla i sär t.ex. Hjälmskad och Hjälmsberg. Saken blir inte bättre av att Hjältsgård också har stavats Gjeltsgård, vilket i något fall felaktigt lästs som Guskor (det finns en sådan gård i Tanum).